Dosar nr. 3-1100 /2023

H O T Ă R Â R E
în numele Legii

13 iunie 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani
în componență:
Președintele ședinței, judecătorul Violeta Chisilița
grefier Dorin-Marcel Baltag

examinând în ședință publică acțiunea în contencios administrativ înaintată de Cenușă Viorel și Lungu Grigore împotriva Agenției Servicii Publice cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

c o n s t a t ă

Argumentele participanților la proces

Pretențiile reclamantului:

La 2 mai 2023, Cenușă Viorel și Lungu Grigore au depus o acțiune împotriva Agenției Servicii Publice cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

În motivarea acțiunii, reclamanții au menționat că, obiectul prezentei acțiuni îl constituie decizia nr. 1683 din 30.03.2023 și decizia nr. 01/col-295/23 din 19.04.2023 emise în procedură administrativă, ca urmare a examinării cererii depuse la Ghișeul multifuncțional al Agenției Servicii Publice. Au depus o cerere, ca cuplu de persoane cu același sex, solicitând înregistrarea relației în temeiul concluziilor Curții Europene a Drepturilor Omului expuse în cauza Fedotova și Alții, care la 17.01.2023 s-a pronunțat prin hotărârea Marei Camere și a dispus că, Guvernului Republicii Moldova, ca stat membru a Consiliului Europei, îi revine obligația pozitivă de a oferi o formă de protecție a cuplurilor de același sex. Cererea a fost refuzată. Cererea prealabilă a fost expediată la 04.04.2023, recepționată de pârât a doua zi. Răspunsul pârâtului a fost recepționat la 25.04.2023 și este expus în decizia nr.01/col-295/23 din 19.04.2023 prin care reclamanților li se refuză neîntemeiat și formal. Astfel, sesizează instanța contenciosului administrativ ca persoane a căror drept la respectarea vieții private și a dreptului la familie, și anume dreptul de a primi o protecție pentru relația sa, ca cuplu de același sex, garantată de Articolul 8 al Convenției Europene, a fost încălcat prin refuzul ilegal și neîntemeiat expus de pârât. Procedura prealabilă a fost epuizată prin adresarea către pârât, în competența căruia intră examinarea și aprobarea unor astfel de cereri, depunând toate documentele și solicitând emiterea actului administrativ. Totodată, în temeiul Art. 60 al Codului administrativ, cererea de chemare în judecată este depusă la Judecătoria mun. Chișinău sediul s. Rîșcani în termenul de 30 de zile din 25.04.2023 când avocata reclamanților, având împuternicirile de rigoare, a recepționat răspunsul pârâtului la cererea prealabilă depusă. Avizul anexat confirmă data.

Reclamanții au indicat că, au depus la pârât, conform rigorilor legislației naționale, o declarație completată și susținută cu documente de stare civilă și identitate, prin care au solicitat / au cerut /înregistrarea relației sale de cuplu format din persoane de același sex. Nu au cerut să fie căsătoriți. Declarația pe care au completat-o însă, se referea la înregistrarea unei relații heterosexuale sub forma unei căsătorii (dintre un bărbat și femeie). Dat fiind faptul că pârâtul nu a oferit un formular corespunzător solicitării reclamanților, înaintându-le spre completare doar cel prevăzut pentru cuplurile heterosexuale, negând astfel apriori existența cuplurilor homosexuale și necesitatea acestora de a fi protejate prin lege, l-au completat după cum li s-a cerut. De fapt, însă nu au cerut înregistrarea căsătoriei ci înregistrarea relației de cuplu format din persoane de același sex, și este răspunderea pârâtului pentru faptul că acesta nu deține formulare corespunzătoare. Pentru că pârâtul le-a cerut să completeze anume un asemenea formular, ceea ce făcuse.

Drept urmare, au menționat reclamanții că, la data de 30.03.2023 cu nr. 1689, pârâtul emite prima decizie de refuz la înregistrarea relației de cuplu a reclamanților ca cuplu homosexual. În decizia de refuz, evidentă fiind eroarea pârâtului, acesta face referință la prevederile din art. 11 și art.15 din Codul familiei pentru a susține că nu poate admite cererea din motiv că ei sunt homosexuali și nu heterosexuali. La 04.04.2023, prin intermediul avocatului au depus cerere prealabilă în care au explicat detaliat de ce pârâtului îi revine obligația de a admite cererea depusă. Această cerere prealabilă a fost recepționată de pârât a doua zi, la 05.04.2023. Prin decizia de refuz nr. 01/col-295/23 datată cu 19.04.2023, recepționată la 25.04.2023, pentru că a fost expediată pe 21.04.2023, pârâtul insistă cu referire la art. 48 din Constituție, 11 alin.(1) și art. 15 alin.(1) lit h) din Codul familiei că căsătoria între persoane de același sex nu se admite.

Mai mult, au relatat reclamanții că, pârâtul eronat face trimitere la articolul 12 al Convenției Europene pentru a-și motiva refuzul, deși au indicat asupra articolului 8 din Convenție și nu au cerut înregistrarea unei căsătoriei. Cererea depusă la pârât, dar și cererea prealabilă expediată pârâtului, au fost și sunt întemeiate pe jurisprudența Curții Europene de Drepturile Omului care a stabilit în cauza Fedotova și Alții v Rusiei (Plângerile nr. 40792/10, 30538/14 și 43439/14, hotărârea CEDO din 17.01.2023) că Statele Membre a Consiliului Europei, iar Republica Moldova este stat membru din 1993, sunt obligate să ofere o formă de protecție a cuplurilor formate din persoane de același sex (homosexuale).

Astfel, au relevat că, Jurisprudența Curții Europene de Drepturile Omului este izvor de drept și este obligatorie pentru Republica Moldova (legislativ și instanțele judecătorești) prin prisma art. 4 din Constituție care oferă dreptului internațional de drepturile omului prioritate asupra legislației naționale. Dea lungul anilor, jurisprudența Curții, privind protecția care trebuie acordată persoanelor homosexuale în temeiul Articolului 8, a evoluat continuu, devenind din ce în ce mai substanțială, în timp ce Curtea a fost chemată inițial să examineze ingerințele care afectează cele mai intime aspecte ale vieții private a persoanelor homosexuale (o se vedea cauzele Dudgeon împotriva Regatului Unit; Norris împotriva Irlandei și Modinos împotriva Ciprului; Smith și Grady împotriva Regatului Unit, Lustig -Prean și Beckett împotriva Regatului Unit), în ultimul deceniu Curții i s-a cerut treptat să se ocupe de plângeri referitoare la absența sau insuficiența protecției cuplurilor de același sex (a se vedea, de exemplu, cauza Karner împotriva Austriei, nr. 40016/98 și Kozak împotriva Poloniei, nr. 13102/02). Astfel, de exemplu, în cauzele Schalk și Kopf, reclamanții au susținut că au fost discriminați pe motiv că, în calitate de cuplu de același sex, nu au putut să se căsătorească sau ca relația lor să fie recunoscută în alt mod de lege. Examinând plângerea reclamanților numai în temeiul articolului 14 coroborat cu articolul 8 din Convenție, Curtea a început prin a afirma că reclamanții se aflau într-o situație

relevantă similară cu un cuplu de sex diferit în ceea ce privește nevoia lor de recunoaștere și protecție a relației lor. în continuare, apreciind plângerea privind lipsa oricărui mijloc de recunoaștere juridică, altui decât căsătoria, Curtea a observat că Parlamentul austriac a adoptat Legea privind parteneriatul înregistrat, care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2010, după ce reclamanții au depus cererea. Ulterior, însă, Curtea a examinat plângerile care pretindeau o încălcare a Articolului 8 din Convenție în alte cazuri legate direct de indisponibilitatea recunoașterii și protecției juridice pentru cuplurile de același sex.

Astfel, în Hotărârea Oliari și alții v Italia, Curtea a reținut că statul pârât era obligat să asigure respectarea vieții private și de familie a cuplurilor de același sex prin asigurarea unui cadru juridic care să garanteze recunoașterea și protecția relației lor în dreptul intern. Acesta a reiterat că cuplurile de același sex erau la fel de capabile ca și cuplurile de sex diferit de a intra în relații stabile și angajate și aveau o nevoie comparabilă de recunoaștere legală și protecție a relațiilor lor (ibid., § 165).

Prin urmare, au relatat reclamanții că din jurisprudența Curții este clar vizibil că articolul 8 din Convenție a fost deja interpretat ca impunând unui stat parte să asigure recunoașterea și protecția juridică cuplurilor de același sex prin instituirea unui „cadru juridic specific", cauzele Oliari și alții împotriva Italiei, § 185, și Orlandi și alții împotriva Italiei, § 210). Cu toate acestea, articolul 8 din Convenție nu a fost interpretat până în prezent – până hotărârea din 17.01.2023 în cauza Fedotova și Alții împotriva Rusiei - ca impunând o obligație pozitivă statelor părți de a pune căsătoria la dispoziția cuplurilor de același sex. În cauza Fedotova și Alții v Rusia, Curtea explicit indică că fiecare Stat Membru al Consiliului Europei are obligația de a institui un „cadru juridic specific" pentru protecția cuplurilor de același sex. Având în vedere că Republica Moldova este stat membru al Consiliului Europei din 1993 și prin art. 4 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 55 din 14 octombrie 1999 „Privind interpretarea unor prevederi ale art. 4 din Constituția Republicii Moldova, din care rezultă că Convenția Europeană constituie o parte integrantă a sistemului legal intern și, respectiv, prevederile ei trebuie aplicate direct ca o oricare altă lege a Republicii Moldova, ultima având prioritate față de restul legilor interne care îi contravin, prezenta cerere se bazează pe jurisprudența Curții Europene.

Totodată subliniază reclamanți că, din 09.02.2023, și în Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității au fost introduse modificări, astfel încât prin aplicarea cumulativă a art. 1, 2, 3, 4 și 8 din Legea nr. 121/2012, este interzisă orice formă de discriminare în acces la serviciile disponibile publicului pe criteriul orientării sexuale. În acest sens refuză să accepte situația în care din cauza orientării sale homosexuale li se refuză înregistrarea relației de cuplu și li se refuză orice protecție pentru relația sa de care se bucură relațiile heterosexuale: pensie de întreținere, pensie de urmaș, pensia alimentară pentru copil, dreptul la moștenire, dreptul de asistență și acord informat la intervenții medicale și multe altele. Situația este discriminatorie și dat fiind faptul că reclamanții nu au putere legislativă nici putere de decizie, unica posibilitate de a-și apăra drepturile este adresarea cu o astfel de cerere în judecată.

Astfel, prin prezenta cerere reclamanții cer aplicarea directă a jurisprudenței Curții Europene de Drepturile Omului expusă pe articolul 8 al Convenției Europene și admiterea integrală a acestei acțiuni privind anularea în tot a deciziei nr. 1683 din 30.03.2023 și deciziei nr. 01/col295/23 din 19.04.2023 cu obligarea pârâtului să emită actul administrativ individual pe numele reclamanților privind înregistrarea relației de același sex, în temeiul art. 224 alin(1) lit. b) Cod administrativ.

Cer reclamanții:

- anularea deciziei nr. 1683 din 30 martie 2023 și deciziei nr. 01/col din 19 aprilie 2023 emisă de pârât,
- obligarea emiterii actului administrativ individual privind înregistrarea relației de același sex.

În ședința de judecată reclamanții, Cenușă Viorel și Lungu Grigore, au solicitat admiterea prezentei acțiuni pentru temeiurile de drept și fapt invocate. Totodată, au comunicat instanței de judecată că nu au solicitat înregistrarea căsătoriei ci doar a unui parteneriat.

Reprezentantul reclamanților, Cenușă Viorel și Lungu Grigore, avocatul Doina Iona Străisetanu, în ședința de judecată a susținut pretențiile invocate de reclamanți, solicitând admiterea acțiunii în sensul formulat.

Obiecțiile pârâtului:

Reprezentantul pârâtului, Agenția Servicii Publice, Mariana Pârgaru, în ședința de judecată a solicitat respingerea acțiunii formulate de Cenușă Viorel și Lungu Grigore din temeiurile invocate în referința anexată la actele cauzei.

Astfel, în susținerea poziției sale, autoritatea publică pârâtă a indicat că, în sensul pct. 5, 7 al Hotărârii Guvernului nr. 314/2017 privind constituirea ASP, și Nomenclatorului intern al serviciilor prestate de către Agenția Servicii Publice și tarifele la acestea, aprobat prin Ordinul ASP nr. 66 din 29.01.2021, solicitarea reclamanților - înregistrarea relației de același sex, nu se încadrează în lista serviciilor prestate de instituție, fapt pentru care Agenția nu poate satisface cerința cet. Cenușă Viorel și Lungu Grigore.

În cerere reclamanții fac trimitere la art. 8 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului care prevede că, orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora, normă pe care ASP nu a încălcat-o, or, prin emiterea scrisorii de răspuns nr. 1683 la 30.03.2023, SSC mun. Chișinău, sector Centru și menținerea poziției ASP exprimat în scrisoarea de răspuns la cererea prealabilă, număr înregistrat de ASP O1/Col-295/23 la 19.04.2023, s-a expus pe marginea cererii înaintate de cet. Cenușă Viorel și Lungu Grigore.

Respectiv, invocând prevederile art. 48 alin. (1), (2) și (3) din Constituția RM, a precizat că, în Codul familiei nu regăsim stipulația de reglementare a modalității de înregistrare a relației de cuplu, or, în atare caz, nu este clar care normă legală este aplicabilă solicitării reclamanților, sau în fond, care este încadrarea juridică care stabilește condițiile acestei pretenții.

Totodată, ținând cont de normele art.9-15 din Codul familiei, art. 3 alin. (1) și a alin. (3) din Legea nr. 100/2001 privind actele de stare civilă și prevederile art. 170 alin. (1) din Cod civil, Legea nu prevede și legiferarea relației de același sex, fapt pentru care reieșind din competența ASP, instituția publică nu poate supune înregistrării cererii reclamanților.

De asemenea, art. 12 din Convenția Europeană a drepturilor omului statuează că începând cu vârsta stabilită prin lege, bărbatul și femeia au dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie conform legislației naționale ce reglementează exercitarea acestui drept.

Concomitent, a notat că afirmația expusă în cererea prealabilă, prin care se concretizează intenția solicitanților de a înregistra relația de cuplu format din persoane de același sex, dar nu a

căsătoriei, nu invalidează legalitatea refuzului emis și corectitudinea fondării acestuia pe prevederile normelor legale. Or, legislația națională a Republicii Moldova nu recunoaște și nu dispune de un cadru legal referitor la înregistrarea juridică a relațiilor de cuplu de orice gen.

Legislația privind actele de stare civilă se constituie din Legea nr. 100/2001 privind actele de stare civilă, care se bazează pe principiile Codului civil și ale Codului familiei, precum și din alte acte normative adoptate în conformitate cu aceasta.

La fel, Jurisprudența CEDO la care se face trimitere în cererea prealabilă, în corespundere cu prevederile art. 8 din Convenție, prevede ca statele membre să ajusteze legislația națională și să adopte un cadru legal care să asigure recunoașterea și protecția parteneriatelor de același sex.

În această ordine de ideii, avînd în vedere cele prevăzute de art. 189 alin. (1), art. 207 alin. (3), art. 207 alin. (2) lit. e), art. 17 din Cod administrativ, se reține că în textul cererii sale, reclamanții nu menționează despre care drept a fost încălcat de ASP, fapt ce a dus la inițierea acțiunii în instanța de contencios administrativ, din moment ce nici o reglementare legală a Republicii Moldova nu stabilește condițiile înregistrării relației de același sex, și mai mult ca atât, de competența instituției nu ține înregistrarea unui asemenea serviciu, ținând cont de HG nr. 314/2017 privind constituirea ASP precum și Nomenclatorului intern al serviciilor prestate de către Agenția Servicii Publice și tarifele la acestea, aprobat prin Ordinul ASP nr. 66 din 29.01.2021. Astfel, concluzionând evenimentele prenotate supra, cererea reclamanților este inadmisibilă sau pasibilă de respingere în temeiul art. 224 Cod administrativ.

Aprecierea instanței:

Audiind participanții la proces și studiind înscrisurile anexate la actele cauzei, instanța de judecată apreciază cererea de chemare în judecată admisibilă, dar pasibilă respingerii din următoarele considerente.

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Conform art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Alin. (2) al aceluiași articol stabilește că acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când:

a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept;

b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între părți s-a încheiat o tranzacție de împăcare;

c) la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept;

d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.209;

e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17;

f) nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art.208;

g) acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens;

h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art.211 alin.(1) și (2) și art.212 alin.(1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

Dispozițiile legale citate enunță temeiurile de bază de admisibilitate a cererii de chemare în judecată formulată în instanța de contencios administrativ:

I. prezența unui act administrativ individual defavorabil (dispoziție, decizie sau altă măsură oficială) întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, comunicat destinatarului ;

II. competența jurisdicțională materială și teritorială a instanței de judecată pentru examinarea acțiunii în contenciosul administrativ;

III. respectarea cerințelor de formă și conținut a acțiunii în contencios administrativ

IV. respectarea procedurii prealabile

V. respectarea termenului de înaintare a acțiunii

VI. prezența unui drept vătămat căruia i s-a adus atingere prin activitate administrativă.

Reieșind din actele dosarului administrativ și cel judiciar se atestă că, reclamanții, Cenușă Viorel și Lungu Grigore s-au adresat Serviciului stare civilă Centru, mun.Chișinău, solicitând înregistrarea relației (căsătoriei). (f.d. 11 dosar administrativ)

Dat fiind faptul că le-a fost refuzat în admiterea solicitării, prin cererea din 9 martie 2023, depusă la Serviciul stare civilă Centru, mun.Chișinău au solicitat explicarea refuzului de acceptare a declarației de căsătorie. (f.d.11, dosar administrativ)

Prin răspunsul nr. 1683 din 30 martie 2023, Serviciul stare civilă Centru, mun.Chișinău, făcând referire la articolul 170 din Codul civil și la articolul 15 din Codul familiei, a respins solicitările înaintate. (f.d.7-8, dosar administrativ)

La 5 aprilie 2023, în cadrul Agenției Servicii Publice a fost înregistrată cererea prealabilă cu nr.Col-295/23, prin care reclamanții Cenușă Viorel și Lungu Grigore, au solicitat anularea deciziei nr. 1683 din 30.03.2023 cu emiterea unei decizii de înregistrare a relației dintre Cenușă Viorel și Lungu Grigore, ca fiind cuplu din persoane de același sex. (f.d.3-4, dosar administrativ)

În rezultatul examinării cererii prealabile din 5 aprilie 2023, Agenția Servicii Publice la 19 aprilie 2023 a emis răspunsul nr.01/Col-295/23 prin care cererea reclamanților a fost respinsă. (f.d.1-2, dosar administrativ)

În dezacord cu răspunsul Agenției Servicii Publice, Cenușă Viorel și Lungu Grigore, la 2 mai 2023, au depus în instanță prezenta acțiune prin care au solicitat anularea în tot a deciziei nr. 1683 din 30.03.2023 și deciziei nr. 01/col295/23 din 19.04.2023 cu obligarea pârâtului să emită actul administrativ individual pe numele reclamanților privind înregistrarea relației de același sex.

Reieșind din conținutul revendicărilor formulate, coroborate cu prevederile art. art.206 și 224 Cod administrativ, instanța de judecată va concluziona că reclamanții au formulat o acțiune în obligare.

Conform art. 10 alin. (1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, actele administrative individuale pot fi acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Decizia Agenției Servicii Publice, Departamentul stare civilă, Serviciul stare civilă Centru, mun. Chișinău, nr. 1683 din 30.03.2023 și decizia Agenției Servicii Publice nr. 01/col295/23 din 19.04.2023, în sensul art. 10 și 11 Cod administrativ reprezintă acte administrative individuale defavorabile reclamanților Cenușă Viorel și Lungu Grigore, ținând cont de faptul că le-a fost refuzat în înregistrarea relației de cuplu dintre două persoane de același gen.

Competența pentru examinarea prezentei acțiuni, în conformitate cu prevederile art. 191 alin. (1) și art. 196 alin. (1) Cod administrativ revine Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), cererea de chemare în judecată fiind depusă cu respectarea dispozițiilor legale menționate.

Conform art.17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art.39 Cod administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. (2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

La caz, reclamanții revendică apărarea, pe calea controlului judecătoresc, a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ, și anume dreptul de a înregistra oficial relația între persoane de același sex, drept pe care consideră că îl dețin în temeiul jurisprudenței CEDO.

Conform art. 208 alin. (1) Cod administrativ, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepțiile prevăzute de lege.

Potrivit art.19 al Codului administrativ, cererea prealabilă este instituția care oferă o cale de soluționare prejudiciară a litigiilor administrative.

După cum rezultă din materialele dosarului, înainte de a înainta acțiunea în contencios administrativ, reclamanții Cenușă Viorel și Lungu Grigore, reprezentanți de avocatul Doina Ioana Străisteanu, au respectat procedura prealabilă, adresându-se Agenției Servicii Publice, cu solicitarea de anulare a refuzului Serviciului stare civilă Centru, mun.Chișinău nr. 1683 din 30.03.2023.

Astfel, actele cauzei în coroborare cu prevederile legale enunțate atestă că reclamanții au urmat procedura necesară de soluționare prejudiciară a litigiilor administrative înainte de a apela la instanța de judecată.

Conform art.209 Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia;

b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

(2) Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

(3) Pentru acțiunea în realizare, acțiunea în constatare și acțiunea de control normativ nu există termen de înaintare a acțiunii în contencios administrativ.

În acest sens, referitor la respectarea termenului de adresare în instanța de judecată, se reține că decizia Agenției Servicii Publice prin care a fost soluționată cererea prealabilă a fost emisă la 19 aprilie 2023, materialele cauzei se constată că cu decizia menționată, reclamanții, au făcut cunoștință la 25 aprilie 2023, (f.d.21), iar la 2 mai 2023 au depus prezenta acțiune în instanța de judecată, fapt ce permite instanței să concluzioneze că termenul procedural de 30 de zile prestabilit de art. 209 din Codul administrativ a fost respectat.

Drept consecință a celor stabilite, instanța de judecată reține că acțiunea reclamanților este depusă cu respectarea competenței materiale și jurisdicționale, fiind respectată procedura prealabilă, și depusă în termenul prevăzut de lege, astfel, acțiunea este admisibilă.

Totodată, instanța de judecată va concluziona în privința netemeiniciei acțiunii și va dispune respingerea acesteia, reținând următoarele argumente.

Conform art.224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)–e).

Materialele cauzei demonstrează că, prin cererea din 9 martie 2023 adresată Serviciului Stării Civile Centru, Chișinău, reclamanții Cenușă Viorel și Lungu Grigore au solicitat eliberarea unui răspuns argumentat în scris privind motivul pentru care nu li se permite înregistrarea căsătoriei între persoane de același sex. (f.d.11, dosar administrativ)

Prin răspunsul Serviciului Stării Civile Centru, mun. Chișinău, din nr. 1683 din 30 martie 2023, făcându-se referire la prevederile art. 170 din Codul civil, art. 15 din Codul Familiei, s-a comunicat că, în urma verificării datelor din actele de stare civilă, s-a constatat prezența unui impediment legal la căsătorie, motiv pentru care s-a refuzat înregistrarea căsătoriei solicitate (f.d.7-8, dosar administrativ)

Nemulțumiți de răspunsul Serviciului Stării Civile Centru, mun. Chișinău, din 30 martie 2023, prin cererea prealabilă din 5 aprilie 2023, Cenușă Viorel și Lungu Grigore, reprezentați de avocatul Doina Ioana Străisteanu, au solicitat: 1) anularea deciziei nr. 1683 din 30 martie 2023 de a refuza înregistrarea relației între persoane de același sex; 2) emiterea unei decizii prin care să fie înregistrată relația dintre Cenușă Viorel și Lungu Grigore ca fiind un cuplu de același sex. (cuplu homosexual) (f.d.3-4, dosar administrativ)

Prin decizia nr.01/Col-295/23 din 19 aprilie 2023, Agenția Servicii Publice, invocând prevederile art.11 alin.(1), art.15 alin.(1), lit.h), (2) din Codul familiei, art.170 Cod civil, art.4 alin.(3) din Legea nr.100/2001 privind actele de stare civilă și art.12 din Convenția europeană a drepturilor omului, a respins cererea prealabilă ca fiind neîntemeiată. (f.d. 1-2, dosar administrativ).

Analizând acțiunile pârâtului din perspectiva controlului judiciar, având în vedere argumentele reclamanților și examinând din oficiu circumstanțele cauzei instanța concluzionează că pârâtul a acționat în conformitate cu normele legale aplicabile, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.1 al Legii privind actele de stare civilă nr. 100-XV din 26.04.2001, prezenta lege stabilește/.

a) organele care asigură înregistrarea de stat a actelor de stare civilă, denumite în continuare organe de stare civilă;

b) modul de înregistrare a actelor de stare civilă;

c) modul de modificare, rectificare, reconstituire și anulare a actelor de stare civilă, precum și de înscriere a mențiunilor pe acestea;

d) modul de organizare a registrelor de stare civilă;

e) modul și termenele de păstrare a registrelor de stare civilă.

Articolul 2 al aceleiași Legi statuează că, legislația privind actele de stare civilă se constituie din prezenta lege, care se bazează pe principiile Codului civil și ale Codului familiei, precum și din alte acte normative adoptate în conformitate cu aceasta.

În conformitate cu art.4 alin.(2) al Legii privind actele de stare civilă nr. 100-XV din 26.04.2001, înregistrarea actelor de stare civilă se înfăptuiește, în numele statului, de către organele de stare civilă.

Potrivit art.14 al Legii privind actele de stare civilă nr. 100-XV din 26.04.2001, sistemul organelor de stare civilă este constituit din Agenția Servicii Publice și structurile teritoriale ale acesteia. Agenția Servicii Publice este o instituție publică fondată de Guvern, care își desfășoară activitatea în modul stabilit de Guvern.

Conform prevederilor pct.5 din Statutul IP „Agenția Servicii Publice", Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.314 din 22 mai 2017, Agenția își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, legile și hotărârile Parlamentului, decretele Președintelui, ordonanțele, hotărârile și dispozițiile Guvernului, alte acte normative, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și cu prezentul Statut.

Art.11 alin.(1) lit. a) al Legii privind actele de stare civilă nr. 100-XV din 26.04.2001 statuează că, se refuză înregistrarea actului de stare civilă sau înscrierea unei mențiuni pe acesta dacă: a) înregistrarea actului respectiv sau înscrierea mențiunii contravine legii.

Totodată, în accepțiunea art.34 alin.(8) al Legii enunțate, organul de stare civilă va refuza încheierea căsătoriei dacă constată că nu sînt îndeplinite cerințele legislației. Identificarea impedimentelor la căsătorie (art.15 din Codul familiei) urmează a fi confirmată prin acte doveditoare.

Instanța de judecată reține că, prevederile legale enunțate din Legea privind actele de stare civilă nr. 100-XV din 26.04.2001 stabilesc un cadru detaliat și strict reglementat privind înregistrarea, modificarea, și păstrarea actelor de stare civilă, precum și funcționarea organelor de stare civilă. Aceste prevederi sunt esențiale pentru asigurarea legalității și corectitudinii procesului de înregistrare a actelor de stare civilă în Republica Moldova și sunt bazate pe principiile fundamentale ale Codului civil și Codului familiei.

Așadar, la caz, reclamanții nu sunt de acord cu soluția adoptată de Agenția Servicii Publice, prin care s-a refuzat înregistrarea căsătoriei între persoane de același sex (așa cum a fost solicitată în cererea inițială), invocând impedimentele legale stipulate de legislația națională.

În acest sens instanța de judecată reține că, conform art.48 alin.(1)-(3) din Constituția Republicii Moldova, familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului. Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între bărbat și femeie, pe egalitatea lor în drepturi și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor. Condițiile de încheiere, de desfacere și de nulitate a căsătoriei se stabilesc *prin lege*.

În conformitate cu art. 11 Codul familiei, pentru încheierea căsătoriei este necesar consimțământul reciproc, neviciat, exprimat personal și necondiționat, al bărbatului și femeii care se căsătoresc, precum și atingerea de către ei a vârstei matrimoniale.

Conform art. 15 Codul familiei, nu se admite încheierea căsătoriei între : h) persoane de același sex.

Instanța, analizând argumentele acestora și contextul legal aplicabil, constată că Agenția Servicii Publice a acționat în conformitate cu prevederile legale, respectând normele din Codul civil și Codul familiei, precum și reglementările specifice din Legea privind actele de stare civilă nr. 100-XV din 26.04.2001.

Conform prevederilor legale enunțate, în special ale Codului familiei și ale Legii privind actele de stare civilă nr. 100-XV din 26.04.2001, căsătoria, inclusiv înregistrarea relației între persoane de același sex nu este reglementată legal în Republica Moldova. Art. 15 din Codul familiei interzice încheierea căsătoriei între persoane de același sex, iar art. 11 alin. (1) lit. a) din Legea privind actele de stare civilă prevede că înregistrarea unui act de stare civilă poate fi refuzată dacă aceasta contravine legii.

În acest context, refuzul de înregistrare a căsătoriei ori a relației, între Cenușă Viorel și Lungu Grigore, este în deplină concordanță cu normele legale în vigoare, iar acțiunea Agenției Servicii Publice, care a respins cererea acestora, este legal fundamentată.

În sensul art. 48 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, familia este un element fundamental al societății și se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între bărbat și femeie. De asemenea, art. 11 al Codului familiei subliniază faptul că încheierea căsătoriei între un bărbat și o femeie este condiționată de consimțământul liber exprimat al acestora și de respectarea vârstei legale pentru căsătorie. Respectiv, prevederile legale citate nu permit încheierea căsătoriei între persoane de același sex, ceea ce constituie un impediment legal pentru înregistrarea căsătoriei între reclamanți.

Instanța de judecată va menționa că, conform principiului legalității, instituirea unei relații de căsătorie între persoane de același sex încalcă normele legale naționale, stabilite prin Codul familiei și Legea privind actele de stare civilă, care reglementează strict înregistrarea căsătoriilor.

De asemenea se va reține că, deși reclamanții într-un final pretind înregistrarea „relației lor de cuplu ca persoane de același sex” și nu a „căsătoriei”, legislația națională nu prevede instituirea unei astfel de forme de recunoaștere a relațiilor între persoane de același sex. Conform Codului familiei al Republicii Moldova, căsătoria este definită ca fiind o uniune între un bărbat și o femeie, iar în conformitate cu art. 15 din același Cod, căsătoria între persoane de același sex este interzisă. De asemenea, legislația națională nu prevede o formă juridică alternativă, precum parteneriatele civile sau orice alt statut care să reglementeze relațiile de cuplu între persoane de același sex.

Având în vedere reglementările prevăzute de Codul civil și Codul familiei, autoritățile competente, inclusiv Agenția Servicii Publice, Departamentul stare civilă, Serviciul stare civilă Centru, mun. Chișinău, sunt obligate să aplice legislația în vigoare și nu au competența de a înregistra căsătorii între persoane de același sex. Drept consecință, cererea reclamanților de a înregistra relația lor ca fiind un cuplu homosexual nu putea fi acceptată în cadrul actualei reglementări legale.

Reclamanții invocă, de asemenea, drepturile garantate de Convenția europeană a drepturilor omului, însă instanța va reține că, deși art. 12 din Convenția europeană a drepturilor omului garantează dreptul la căsătorie, acest drept nu impune statelor părți obligația de a recunoaște căsătoriile între persoane de același sex, iar jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în speță, în cazuri similare) a confirmat că statele pot decide reglementarea acestui aspect în conformitate cu tradițiile și valorile lor sociale și culturale.

În acest sens se va ține cont de art. 48 din Constituția Republicii Moldova, care definește familia ca fiind întemeiată pe căsătoria între un bărbat și o femeie. Prin urmare, legislația

națională reflectă o viziune tradițională asupra instituției căsătoriei, care nu include căsătoriile între persoane de același sex sau parteneriatele civile între aceleași sexe. Prin urmare, înregistrarea unei relații între persoane de același sex ca fiind un „cuplu de același sex” nu se aliniază la structura normativă existentă.

În această ordine de ideii instanța de judecată concluzionează că, refuzul Agenției Servicii Publice de a înregistra căsătoria între Cenușă Viorel și Lungu Grigore nu constituie un act abuziv, ci se bazează pe normele legale în vigoare la momentul respectiv. De asemenea, aceste decizii nu sunt arbitrare, având în vedere că legislația națională nu permite înregistrarea unei căsătorii între persoane de același sex, iar organul competent a acționat în conformitate cu cadrul legal existent.

Analizând normele legale citate mai sus în corelație cu circumstanțele speței și materialul probator administrat, instanța de judecată concluzionează asupra legalității deciziei Agenției Servicii Publice, emisă prin Serviciul Stării Civile din Chișinău, din 30 martie 2023, de refuzare a înregistrării căsătoriei între reclamanții Cenușă Viorel și Lungu Grigore, precum și a deciziei Agenției Servicii Publice nr. 01/Col-295/23 din 19 aprilie 2023, prin care a fost respinsă cererea prealabilă a acestora de înregistrare a relației lor ca un cuplu de același sex, în acest sens nefiind constatate temeiuri legale de anulare a acestora.

Referitor la solicitarea de obligare a Agenției Servicii Publice să emită un act administrativ individual favorabil de înregistrare a relației de cuplu între reclamantul Cenușă Viorel și Lungu Grigore invocând în acest sens că cererea de chemare în judecată urmează a fi admisă prin prisma reglementărilor din Convenția Europeană a Drepturilor Omului instanța de judecată reține următoarele.

Așa cum a fost constatat asupra, legislația națională a Republicii Moldova nu dispune de un cadru legal referitor la înregistrarea juridică a relațiilor de cuplu de orice gen.

Cât ține Jurisprudența CEDO la care se face referire în acțiune, în corespundere cu prevederile art. 8 din Convenție, prevede ca statele membre să ajusteze legislația națională și să adopte un cadru legal care să asigure recunoașterea și protecția parteneriatelor de același sex, la moment, însă, legea nu prevede un astfel de cadru legal.

Sub acest aspect se va mai reține că, Curtea nu a obligat statele membre să recunoască posibilitatea cuplurilor de același sex de a beneficia de instituția căsătoriei, instanța europeană a impus obligația implementării parteneriatelor civile pentru astfel de cupluri.

În virtutea principiului legalității consacrat la art. 21 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

În speță, instanța atestă că partea reclamantă nu a furnizat nici un cadru normativ elocvent care ar permite satisfacerea dezideratelor formulate, la fel nu a fost identificată nici o normă juridică care ar permite *înregistrarea relațiilor* dintre două persoane. Or, nu toate relațiile sunt pasibile înregistrării oficiale și totodată nu toate relațiile pentru a genera efecte juridice urmează a fi supuse înregistrării. Cu titlu exemplificativ, relațiile de logodnă nu se înregistrează la organul de stare civilă, însă această stare de fapt produce efecte juridice palpabile pentru realitatea juridică. (declararea averii și intereselor personale etc)

De asemenea, din conținutul art. 4 alin. (1) din Legea privind actele de stare civilă se desprinde că, înregistrarea de stat a actelor de stare civilă este stabilită în scopul protecției drepturilor patrimoniale și personale nepatrimoniale ale persoanelor, precum și în interesul statului.

Așadar, statul, prin intermediul Codului familiei, reglementează relațiile familiale pe baza unor principii fundamentale, printre care se numără: monogamia, căsătoria liber consimțită între bărbat și femeie, egalitatea în drepturi a soților în cadrul familiei, sprijinul reciproc moral și material, fidelitatea conjugală, prioritatea educației copilului în familie, grijă pentru întreținerea, educația și protecția drepturilor și intereselor membrilor minori și ai celor inapți de muncă ai familiei, soluționarea pe cale amiabilă a conflictelor familiale, inadmisibilitatea amestecului arbitrar în relațiile familiale și dreptul de a proteja, pe cale judecătorească, drepturile și interesele legitime ale membrilor familiei. În plus, Codul familiei prevede un impediment expres privind căsătoria între persoane de același sex (art. 15 alin. (1) lit. h).

Astfel, având în vedere că legislația națională nu s-a modificat în urma hotărârii Curții Europene de Drepturile Omului din cauza „Fedotova și alții", instanța de judecată nu-și poate aroga competențele legislatorului și nici nu poate prin intermediul hotărârilor judecătorești să edicteze norme primare de drept.

Mai mult, înregistrarea unei relații de cuplu între persoane de același sex ar presupune crearea unui nou statut juridic, care nu există în legislația actuală, iar pentru a se ajunge la o astfel de reglementare, ar fi necesară o modificare a legislației naționale prin adoptarea unei legi care să reglementeze în mod expres acest aspect. Or, această procedură presupune un proces legislativ formal și nu poate fi realizată prin simpla aplicare a legislației existente, care nu recunoaște în prezent astfel de relații.

În acest sens, instanța de judecată nu poate extinde sau modifica aplicarea normelor legale într-o manieră care să depășească cadrul prevăzut de legislația în vigoare. Astfel, orice solicitare de înregistrare a unei relații de cuplu între persoane de același sex ar reprezenta o aplicare eronată a normelor legale și o depășire a limitei competenței instanței de judecată sau a autorităților administrației publice competente în acest domeniu. Respectiv, solicitarea de înregistrare a unei relații de cuplu între persoane de același sex trebuie să urmeze un cadru legal care încă nu există. Iar orice încercare de a eluda acest mecanism legal nu este admisibilă.

Totodată instanța de judecată va reitera că, alegația conform căreia, în această speță, nu se solicită înregistrarea căsătoriei, ci a relației de cuplu, nu are un fundament juridic adecvat. Astfel cum relațiile de prietenie între două persoane nu sunt susceptibile de a fi înregistrate oficial, nici alte relații sociale care nu se încadrează în cadrul juridic nu pot fi supuse înregistrării. Totuși, orice persoană are dreptul să creeze relații sociale și să ceară respectarea acestora din partea altor persoane, inclusiv autorităților publice, fără a exista restricții.

Dincolo de orice dubiu rezonabil, instanța poate considera că înregistrarea unei „relații de cuplu între persoane de același sex" este, de fapt, echivalentă cu înregistrarea unei căsătorii, cu toate efectele juridice ce derivă din aceasta, indiferent de denumirea aleasă – relație de cuplu sau relație de familie. În esență, relațiile de cuplu se includ în categoria căsătoriei.

Astfel, alegațiile părții reclamante sugerează clar intenția de a reglementa o relație de căsătorie, și nu orice relație sui generis, iar pentru a evita obstacolele legale, aceasta încearcă să prezinte căsătoria sub forma unei relații de cuplu. Totodată, pentru protejarea drepturilor și intereselor legale, reclamanții ar putea solicita remedierea situației printr-o altă procedură juridică reglementată de Codul de procedură civilă, cum ar fi constatarea faptelor cu valoare juridică, precum concubinajul sau întreținerea persoanei.

Instanța a luat în considerare și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, mai ales în ceea ce privește cerințele de adaptare a legislației interne pentru a proteja cuplurile de același sex. Totuși, în prezent, legile naționale nu oferă o astfel de soluție, iar instanța nu poate interveni în acest sens.

În acest context, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele speței și de normele de drept relevante, concluzionează că acțiunea formulată de Cenușă Viorel și Lungu Grigore împotriva Agenției Servicii Publice, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 224, alin. (1), lit. f), art. 232 Cod administrativ, art. 238-241 CPC, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e

Se respinge acțiunea în contencios administrativ înaintată de Cenușă Viorel și Lungu Grigore împotriva Agenției Servicii Publice cu privire la anularea deciziei nr. 1683 din 30 martie 2023 privind refuzul înregistrării căsătoriei, deciziei nr. 01/col din 19 aprilie 2023 emisă la soluționarea cererii prealabile, obligarea emiterii actului administrativ individual privind înregistrarea relației de același sex.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani.

Președintele ședinței,
Judecătorul /semnătura / Violeta Chisilița

Copia corespunde originalului
Judecător, Violeta Chisilița